

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนมีนาคม ๒๕๖๔
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรในภาพรวมและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

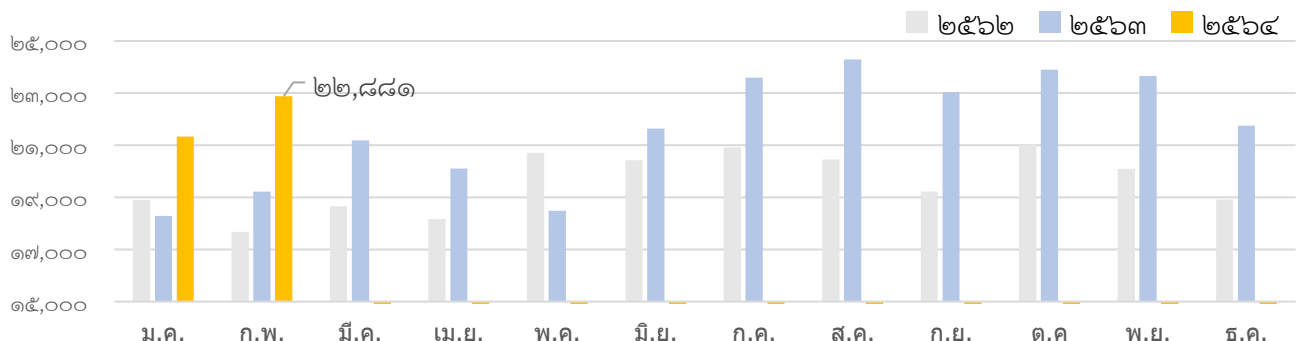
รายการ	มูลค่าส่งออกปี ๖๓	ก.พ. ๖๓	ก.พ. ๖๔	ม.ค.๖๔	% เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับเดือน	
	ล้านบาท				ก.พ.๖๓	ม.ค.๖๔
รวมสินค้าเกษตรและอาหารทั้งหมด	๒๕๕,๑๔๗.๓๒	๑๙,๒๒๒.๙๕	๒๒,๘๘๑.๓๑	๒๑,๓๓๕.๖๗	๑๙%	๗%
ข้าว	๒๑,๘๙๒.๓๙	๑,๕๑๓.๕๖	๑,๖๗๗.๑๑	๑,๓๖๔.๗๐	๑๑%	๒๓%
ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง	๒๐,๙๗๑.๓๖	๑,๕๕๑.๖๒	๑,๑๕๕.๘๒	๑,๔๐๓.๓๗	-๒๖%	-๑๘%
กุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง	๙,๐๐๕.๗๙	๔๓๙.๘๙	๓๕๙.๙๙	๓๗๗.๔๗	-๑๘%	-๕%
สินค้าประมงอื่นๆ	๑๓,๓๑๘.๘๐	๘๕๙.๔๙	๙๔๔.๙๔	๑,๐๐๖.๐๓	๑๐%	-๖%
ผลไม้และลูกไม้	๓,๑๔๖.๓๙	๒๓๒.๗๐	๒๐๗.๒๐	๑๗๑.๘๙	-๑๑%	๒๑%
-ทุเรียน	๖๗๒.๔๓	๓๖.๑๖	๒๒.๐๘	๒๐.๔๑	-๓๙%	๘%
-มังคุด	๑.๐๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐%	๐%
กล้วยไม้ตัดดอก	๒๐๓.๔๓	๓๕.๑๙	๑๕.๖๘	๑๔.๔๔	-๕๕%	๙%
อาหารสัตว์เลี้ยง	๑๔,๓๘๙.๑๔	๙๕๗.๔๒	๑,๓๑๒.๔๘	๑,๒๖๔.๕๑	๓๗%	๔%
ยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์	๑๒๙,๑๐๖.๔๐	๙,๙๕๖.๐๙	๑๓,๒๖๓.๑๘	๑๒,๐๒๖.๑๑	๓๓%	๑๐%

ที่มา : กรมศุลกากร

๒. สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม

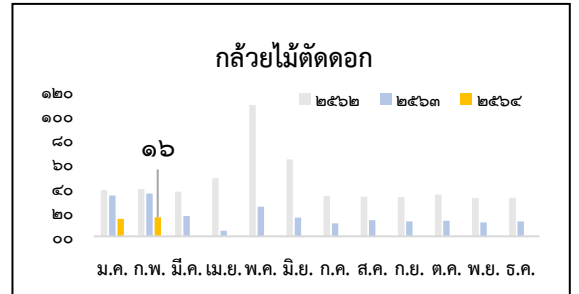
- เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยมายังสหรัฐฯ มีมูลค่าการส่งออก ๒๒,๘๘๑ ล้านบาท มีการขยายตัวร้อยละ ๑๙ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการขยายตัวของสินค้าสำคัญ เช่น ยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ ๓๓) อาหารสัตว์เลี้ยง (ร้อยละ ๓๗) และข้าว (ร้อยละ ๑๑) ในขณะที่ทูน่าบรรจุกระป๋อง กุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็น/แช่แข็ง และผลไม้และลูกไม้มีมูลค่าการส่งออกลดลงในเดือนนี้

ภาพ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารจากไทยสู่สหรัฐฯ เปรียบเทียบแบบรายเดือน ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา

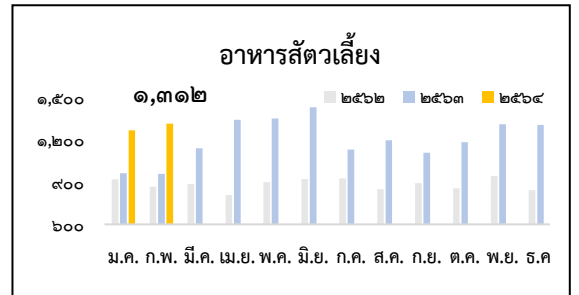

ข้อมูลจาก : กรมศุลกากร

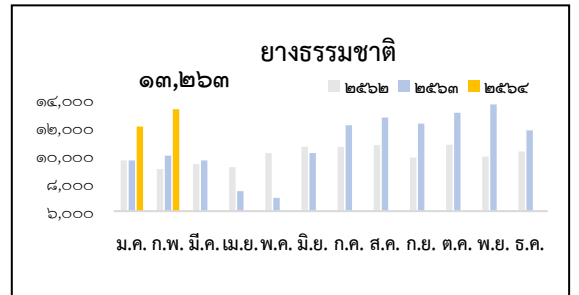
๖. กล้วยไม้ตัดดอก มีมูลค่าการส่งออก ๑๖ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๓๙ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมา ภาพรวมการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทยสู่สหรัฐฯ ยังคงได้รับผลกระทบต่อเนื่องตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน

๗. อาหารสัตว์เลี้ยง มีมูลค่าการส่งออก ๑,๓๑๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๗ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมา ภาพรวมการส่งออกสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยง (Pet food) ของไทยสู่สหรัฐฯ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากการรับจ้างผลิต (original equipment manufacturer - OEM) ให้กับแบรนด์ชั้นนำ ทั้งในกลุ่มอาหารสัตว์เลี้ยงแบบเปียกและแบบเม็ด ประกอบกับแนวโน้มการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ตลาดมีการขยายตัวต่อเนื่อง

๘. ยางและผลิตภัณฑ์ มูลค่าการส่งออก ๑๓,๒๖๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันกับปีที่ผ่านมาและถือว่าเป็นมูลค่าการส่งออกที่สูงที่สุดแบบรายเดือนในไตรมาสที่ ๑ และ ๒ ในรอบ ๓ ปี สาเหตุจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนของการเก็บค่าอากร Anti-Dumping ของสหรัฐฯ ทำให้มีการเร่งนำเข้าเพื่อกักตุนสินค้า ก่อนมีการประกาศผลการพิจารณาในเดือนพฤษภาคมนี้ โดยปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้ายางและผลิตภัณฑ์เป็นอันดับ ๑ โดยในปี ๒๕๖๓ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดกว่าร้อยละ ๑๕.๕ ของมูลค่าการนำเข้า

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

- ผู้นำเข้าสหรัฐฯ ประสงค์ขอให้ไทยเจรจาเปิดตลาดชมพูและน้อยหน่าเพื่อส่งออกมายังสหรัฐฯ สบข. ดี.ซี. ได้รับการประสานจากบริษัท บริษัท Melissa's World Variety Product Inc. ซึ่งเป็นบริษัทผู้นำเข้าผักผลไม้สดจากทั่วโลก ตั้งอยู่ในนครลอสแอนเจลิส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย แจ้งความประสงค์ขอให้ทางการไทยเจรจากับกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) เพื่อขอเปิดตลาดนำเข้าชมพู (Wax Jambu) ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Syzygium samarangense* จากประเทศไทยมายังสหรัฐฯ โดยเห็นว่าในสหรัฐฯ มีประชากรจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๖ ล้านคนตั้งถิ่นฐานอยู่ น่าจะมีความคุ้นเคยและนิยมบริโภคชมพูซึ่งเป็นผลไม้ที่มีสีแดงโดดเด่น รสชาติหวานกรอบ ซึ่งสอดคล้องกับบริษัท Top Quality Produce Inc. ซึ่งแจ้งความประสงค์ผ่านฝ่ายเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ขอให้ไทยเจรจาเปิดตลาดชมพูและน้อยหน่ามายังสหรัฐฯ เนื่องจากเห็นว่าเป็นสินค้าที่ยังไม่สามารถปลูกได้ในสหรัฐฯ และประเทศใกล้เคียง และมีศักยภาพสูง คาดว่าหากสามารถนำเข้ามายังสหรัฐฯ จะมีปริมาณนำเข้าถึงปีละ ๓,๐๐๐ ตัน/ปี ซึ่งจะสูงกว่าปริมาณนำเข้ามั่งคุดจากไทย สบข. ดี.ซี. ได้แจ้งไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมวิชาการเกษตรเพื่อพิจารณาแล้ว หากสามารถเจรจาเปิดตลาดได้จะเป็นการเพิ่มปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลไม้เขตร้อนของไทยไปยังสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม การเจรจาเปิดตลาดส้มโอของไทยไปยังสหรัฐฯ ยังไม่ประสบผลสำเร็จ โดยอยู่ในขั้นตอนสุดท้ายก่อนการประกาศอนุญาตเปิดตลาดมาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๑

- กรมประมงหารือร่วมกับ NOAA เตรียมการจัดทำ Comparability Finding ตามระเบียบ MMPA Import Provisions วันที่ ๒๓ มี.ค. ๒๕๖๔ สบข. ดี.ซี. ร่วมสังเกตการณ์การประชุม VDC (Video Conference) ซึ่งเป็นการหารือระหว่างกรมประมงและองค์การบริหารสมุทรศาสตร์และบรรยากาศแห่งชาติ (National Oceanic and Atmospheric Administration หรือ NOAA) สังกัดกระทรวงพาณิชย์สหรัฐอเมริกา ในประเด็นการจัดเตรียมข้อมูลการทำประมงของไทย เพื่อ NOAA ใช้ประกอบการประเมินเปรียบเทียบความเท่าเทียมตามระเบียบ MMPA Import Provisions ภายใต้กฎหมาย Marine Mammal Protection Act (MMPA) โดย NOAA ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลที่กรมประมงได้จัดส่งให้ก่อน

หน้า NOAA แสดงความชื่นชมต่อความพยายามของกรมประมงในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม ทั้งนี้ กรมประมงจะต้องส่งข้อมูลกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการด้านการป้องกันการบาดเจ็บและ/หรือการคร่าชีวิตสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนมที่เป็นผลพลอยจับ (Bycatch) ระหว่างการทำประมงที่ครบถ้วนสมบูรณ์ให้กับ NOAA เพื่อประเมินความเท่าเทียม (Comparability Finding) กับมาตรการของสหรัฐฯ ภายในวันที่ ๓๐ พ.ย. ๒๕๖๔ หากพบว่าเท่าเทียมจะทำให้ไทยสามารถส่งออกสินค้าประมงไปยังสหรัฐฯ ได้ตามปกติ โดยระเบียบ MMPA จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

- **NFI รายงานการปฏิเสณสินค้าประมงไทยที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ เดือนมกราคม ๒๕๖๔** หน่วยงาน National Fisheries Institute (NFI) รายงานข้อมูลการปฏิเสณสินค้าประมงไทยที่ส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป และญี่ปุ่นประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๔ พบว่า (๑) สหรัฐฯ ปรากฏข้อมูลการปฏิเสณสินค้าประมงจำนวน ๓ รายการ ได้แก่ สินค้าปลาแอนโชวีโดยตรวจพบสิ่งแปลกปลอม/สิ่งสกปรก/เน่าเสีย (Filthy) และสินค้าปลา ๒ รายการเนื่องจากฉลากไม่ถูกต้อง (๒) สหภาพยุโรปปรากฏข้อมูลการปฏิเสณสินค้าปลาหมึกกล้วยแช่แข็ง (Uroteuthis duvaucelii) โดยพบโลหะหนักแคดเมียมในปริมาณ ๒.๔๒ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (๓) ญี่ปุ่น ปรากฏข้อมูลการปฏิเสณสินค้าปลาบดแช่แข็ง (Frozen fish paste products: Frozen fried tempura) โดยพบเชื้อที่ก่อให้เกิดโรค (Pathogens)

๔. สถานการณ์ด้านการเกษตรหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ที่สำคัญของสหรัฐฯ

- **การประชุมสัมมนา Agricultural Outlook Forum 2021 ครั้งที่ ๙๗** สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เข้าร่วมการประชุมสัมมนา Agricultural Outlook Forum ครั้งที่ ๙๗ ประจำปี ๒๕๖๔ จัดโดยกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ หรือ USDA (US Department of Agriculture) ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ในลักษณะออนไลน์ โดยในวันแรกมีการนำเสนอหัวข้อการเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบผลิตสินค้าเกษตรและอาหารผ่านยุทธศาสตร์และนวัตกรรมความเป็นหุ้นส่วน (Building Resilience in Agricultural and Food System through Strategic and Innovative Partnerships) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของอาหารและความสามารถในการเข้าถึงอาหารในประเทศสหรัฐฯ สำหรับวันที่สองของการประชุม เป็นการแบ่งในหัวข้อประเด็นต่างๆ ที่กำลังเป็นที่สนใจ ทั้งประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านการแก้ไขปัญหาด้วยนวัตกรรม ประเด็นการค้าสหรัฐฯ และตลาดโลกโดยเฉพาะการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ประเด็นการปรับตัวในช่วงวิกฤต COVID-๑๙ ของเกษตรกร และประเด็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการเกษตรของสหรัฐฯ เป็นต้น รายละเอียดผลการประชุมเพิ่มเติมตามเว็บไซต์ของสำนักงานฯ ที่ <https://www.opsmoac.go.th/dc-news-preview-431191791792>

- **USDA ดำเนินการจัดตั้ง USDA Pandemic Assistance for Producers เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรสหรัฐฯ** เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ นาย Tom Vilsack รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (U.S. Department of Agriculture หรือ USDA) ประกาศดำเนินการจัดตั้งโปรแกรมใหม่ ๆ เพื่อช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกร เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์ และผู้ผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดชะงักของตลาดอันเนื่องมาจากเชื้อไวรัสโควิด - ๑๙ ภายใต้งบประมาณอย่างน้อย ๖ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (หรือเท่ากับ ๑.๘ แสนล้านบาท) พร้อมทั้งพัฒนากฎระเบียบสำหรับใช้รองรับการลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ผลิตขนาดเล็กที่ประสบความลำบากในการเข้าถึงข้อมูล ผู้ผลิตสินค้าออร์แกนิกและพืชผลพิเศษ ผู้ผลิตไม้ (Timber harvesters) ห่วงโซ่การผลิตอาหาร (Food supply chain) และผู้ผลิตพลังงานหมุนเวียน (Producers of renewable fuel) แนวคิดใหม่ หรือ USDA Pandemic Assistance for Producers จะกระจายความช่วยเหลือไปยังผู้ผลิตได้มากกว่าโปรแกรมช่วยเหลือด้านโควิด - ๑๙ ที่เคยใช้มาและจะรวมโปรแกรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่น The Coronavirus Food Assistance Program (CFAP) เข้ากับ USDA Pandemic Assistance for Producers พร้อมกับปรับปรุงโปรแกรมเดิมให้ดีขึ้น

- **การประชุม ASEAN Ag – Trade – Economic Attaché Meeting** เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ สปช.ดี.ซี. เป็นเจ้าภาพร่วมกับ Dr. Josyline Javelosa ทูตเกษตรประจำสถานทูตฟิลิปปินส์ ประจำสหรัฐอเมริกา จัดการประชุมทูตเกษตร พาณิชย์ และเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน (ASEAN Ag – Trade – Economic Attaché) ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom เพื่อทำความรู้จัก พร้อมทั้งหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นด้านกฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการของสหรัฐฯ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรและอาหารระหว่างสหรัฐฯ และประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ใน ๓ หัวข้อหลัก คือ ร่างระเบียบ Additional Food Traceability Requirements ขององค์การอาหารและยาสหรัฐฯ (U.S.FDA) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและบรรเทาการระบาดของโรคที่มาจากอาหารในสหรัฐฯ ซึ่งจะบังคับใช้กับอาหารและผักผลไม้ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ผลไม้เมืองร้อน ผลไม้หั่นสด และสินค้าประมงที่อยู่ในความดูแลของ FDA เกือบทุกประเภท บรรยายโดย นางกฤษฎา สุขุมพานิช อัครราชทูต (ฝ่ายเกษตร) สปช.

ดี.ซี. (๒) ความคืบหน้าของระเบียบ Marine Mammal Import Provisions ตามกฎหมาย Marine Mammal Protection Act (MMPA) บรรยายโดย นางกฤษณา (๓) ประเด็นมะพร้าวบรรยายโดย ดร. Josyline Javelosa ทูตเกษตรประจำสถานทูตฟิลิปปินส์ ประจำสหรัฐอเมริกา การประชุมดังกล่าวมีผู้แทนเข้าร่วมจาก ๙ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ส่วนบรูไนติดการกิจด่วนไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้

- **การประชุม “ทัศนคติของคณะกรรมการด้านการเกษตรสหรัฐอเมริกาปี ๒๕๖๔ (Perspectives for Ag Committees in ๒๐๒๑)”** เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔ สำนักงานฯ เข้าร่วมฟังการประชุมออนไลน์ (Webinar) ในหัวข้อ “ทัศนคติของคณะกรรมการด้านการเกษตรสหรัฐอเมริกาปี ๒๕๖๔ (Perspectives for Ag Committees in ๒๐๒๑)” จัดโดย Washington Ag Roundtable โดยการประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นการบริหารงานด้านนโยบายเกษตรสหรัฐอเมริกาในอนาคตของคณะกรรมการด้านการเกษตรของฝั่งสมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ทราบว่า ประเด็นที่คณะกรรมการบริหารงานของประธานาธิบดีโจ ไบเดนจะให้ความสำคัญยังคงเป็นไปตามที่หาเสียงไว้ ได้แก่ แก้ปัญหาโควิด – ๑๙ พัฒนาให้ประชากรได้รับโภชนาการที่ถูกต้อง และพัฒนาพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและมีเครือข่ายโทรคมนาคมที่มั่นคง นอกจากนี้ มีแนวโน้มว่าจะเริ่มแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโดยจับคู่เทคโนโลยีเข้ากับการทำเกษตรให้กลายเป็นการทำเกษตรที่ยั่งยืนและเกษตรกรปฏิบัติได้จริง ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สหรัฐฯ มุ่งเน้นที่จะคิดหากลยุทธ์เพื่อเดินเกมส์ทางการค้ากับจีนและต่างประเทศแทนการเผชิญหน้าอย่างโจ่งแจ้งดังเช่นที่เคยเป็นมาในสมัยประธานาธิบดีโอบามา และในส่วนนโยบายการเกษตรยังคงต้องจับตามองโครงสร้างที่สมบูรณ์ขององค์คณะ USDA นำโดยนาย Tom Vilsack รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรต่อไป

- **การประชุมวิธีการสร้างแรงจูงใจลดการสูญเสียอาหารและอาหารเหลือทิ้ง (The ๒๐๒๑ United Nations Food Systems Summit: How to Incentivize Food Loss and Waste Reduction)** เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ สำนักงานฯ เข้าร่วมฟังการประชุมออนไลน์ (Webinar) ในหัวข้อการประชุมสุดยอดระบบอาหาร องค์การสหประชาชาติ ๒๕๖๔: วิธีการสร้างแรงจูงใจลดการสูญเสียอาหารและอาหารเหลือทิ้ง (The ๒๐๒๑ United Nations Food Systems Summit: How to Incentivize Food Loss and Waste Reduction) รับฟังอภิปรายของการหาวิธีพลิกสถานการณ์ (Game Changing) การแก้ไขปัญหาลดการสูญเสียอาหารและอาหารเหลือทิ้งตามเป้าหมาย Sustainable Development Goal ๑๒.๓ (SDG ๑๒.๓) ซึ่งเป็นความร่วมมือระดับโลกและการให้ความสำคัญต่อกำหนดการประชุมของ UN Food Systems Summit (UNFSS) ในส่วนของภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศต่างจัดประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการสูญเสียอาหารและอาหารเหลือทิ้ง (Food Loss and Waste หรือ FLW) เช่น เดนมาร์กจะจัดงาน World Food Summit ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๖ เมษายน ๒๕๖๔ ณ เมืองโคเปนเฮเกน เพื่อพลิกสถานการณ์หาวัตรกรรมที่จำเป็นต่อการแปลงโฉมของระบบอาหารให้มีความยั่งยืนซึ่งจะสานข้อมูล ตัวอย่างวิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหามาไปยังงานประชุม UN Food Systems Summit ในส่วนของภาคเอกชนมุ่งเน้นใช้วัตรกรรม เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ เช่น พัฒนาระบบรักษาความเย็นในห้องเก็บสินค้าผัก ผลไม้โดยใช้พลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ตัวเคลือบที่รับประทานได้เคลือบผัก ผลไม้หลังจากการเก็บเกี่ยวช่วยให้สินค้าคงความสดใหม่ได้นานเพิ่มเป็น ๒ เท่า และลดการสูญเสียสารต้านอนุมูลอิสระ เป็นต้น

- **การประชุม NFI – Trading Partner Seafood and Trade Policy Forum เดือนมีนาคม** เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ สปช.ดี.ซี. เข้าร่วมประชุม VDC (Video Conference) NFI – Trading Partner Seafood and Trade Policy Forum จัดโดยสถาบัน National Fisheries Institute (NFI) ในหัวข้อ การติดตามความคืบหน้ากฎระเบียบและนโยบายสินค้าอาหารทะเล ประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) นโยบายการค้าสินค้าประมงของคณะทำงานประธานาธิบดีโจ ไบเดน (๒) แผนการช่วยเหลือชาวอเมริกัน (American Rescue Plan) (๓) ความคืบหน้าประเด็นการดำเนินการศึกษาและสืบค้นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำเข้าสินค้าประมงที่ได้จากการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) ของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (US International Trade Commission หรือ USITC) และการขยายความคุ้มครองสัตว์น้ำทะเลตามระเบียบ Seafood Import Monitoring Program (SIMP expansion) และ (๔) ความคืบหน้าร่างระเบียบ FDA Traceability และการใช้โครงการปัญญาประดิษฐ์กับการตรวจสินค้าประมงนำเข้า (Artificial Intelligence Project re Seafood Imports)

๕. การคาดการณ์สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร

- **การประชุมการร่วมขยายตลาดสินค้าและบริการในต่างประเทศ** เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ สปช.ดี.ซี. เข้าร่วมประชุมกับ สคต. โทรอนโตเพื่อหารือร่วมกันเรื่องการขยายตลาดสินค้าและบริการของไทยในต่างประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานร่วมขยายตลาดสินค้าและบริการของไทยใน

ต่างประเทศ (เซลล์แมนประเทศ) ผ่านระบบออนไลน์ zoom ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากสศต. ณ นครโตรอนโต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลัง ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. และบริษัท CFP แคนาดา เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ ถึงสถานการณ์การค้าของไทยและแคนาดาที่ปรับตัวลดลงเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส COVID-๑๙, การประชาสัมพันธ์สินค้าไทยของสำนักงานต่างๆ ทั้งของสำนักงานเกษตรและของสำนักงานพาณิชย์, โอกาสของสินค้าไทยในตลาดแคนาดา อาทิ ข้าว กษ.๔๓ ทุเรียนสดและทุเรียนแช่แข็ง, การนำเสนอผลิตภัณฑ์ทุเรียนจากบริษัท Fresh Pasteurized Durian ที่ใช้เทคโนโลยี Pasteurized เพื่อควบคุมความสุกของทุเรียน เพื่อให้คงรสชาติและเนื้อสัมผัสให้ใกล้เคียงกับทุเรียนสดสำหรับการเปิดตลาดในประเทศแคนาดา, ปัญหาการค้าขนส่งทางเรือที่สูงขึ้นและความล่าช้าในการขนส่ง เนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-๑๙

- **กึ่งดิบบัซซัน แช่แข็ง** ความต้องการนำเข้ากึ่งดิบบัซซันในสหรัฐฯ ยังมีการขยายตัว แต่สินค้าจากไทยกลับมีส่วนแบ่งตลาดลดลง ทั้งนี้เนื่องจากสินค้ามีการแข่งขันด้านราคาที่สูงโดยเฉพาะสินค้าจากกลุ่มผู้ส่งออกหลักอย่างประเทศอินเดียและเอกวาดอร์ที่มีราคาต่ำกว่าเมื่อเทียบกับกึ่งจากไทย ประกอบกับสินค้ากึ่งดิบบัซซันไม่ใช้สินค้าที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว สามารถทดแทนจากแหล่งนำเข้าอื่นที่มีราคาต่ำกว่าได้ทันที เป็นผลให้ความต้องการนำเข้าสินค้าจากไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด แนวทางการแก้ไขคือ การลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ราคากึ่งสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้

- **ผลกระทบอากร AD ต่อสินค้ายางและผลิตภัณฑ์** ประเทศไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับหนึ่งของสินค้ายางล้อในสหรัฐฯ การที่กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้มีประกาศเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขึ้นต้น (Anti-Dumping - AD) เป็นการชั่วคราวสำหรับยางล้อรถยนต์จากไทยในอัตราร้อยละ ๑๓.๒๕ - ๒๒.๒๑ ไปแล้วเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๔ และจะประกาศผลการไต่สวน AD ขั้นสุดท้ายในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ นี้ ในระยะยาวจะส่งผลให้การส่งออกสินค้ายางล้อจากไทยลดลง ซึ่งจะกระทบต่อความต้องการสินค้ายางธรรมชาติที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตให้ลดลงไปด้วย จึงคาดการณ์ได้ว่าราคายางธรรมชาติในตลาดอาจมีการปรับตัวลดลงให้สอดคล้องกับความต้องการสินค้าที่จะลดลงในอนาคตด้วย

๖. อื่น ๆ

- **สามนวัตกรรมเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ที่น่าจับตามองในปี ๒๕๖๔** สามแนวโน้มนวัตกรรมเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่มีบทบาทต่อภาคอุตสาหกรรม ผักและผลไม้ที่จะได้รับความนิยมและน่าจับตามอง คือ ๑) **การเน้นเรื่องสุขภาพของดิน** สหรัฐอเมริกาได้กลับมาให้ความสำคัญกับการจัดการวิถีการผลิตการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เช่น การลงทุนวิจัยและพัฒนาเรื่องการกักเก็บคาร์บอน (Carbon sequestration) ๒) **การใช้วัสดุนาโนรูปแบบใหม่** นาโนเทคโนโลยีมีแนวโน้มที่จะมีการยอมรับในความปลอดภัยของอาหารมากยิ่งขึ้น สารเหล่านี้เป็นสารต่อต้านอนุมูลอิสระที่ส่งผ่านนาโน (Nano delivered antioxidant) ช่วยชะลอการเน่าเสียของอาหาร ๓) **การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ในรูปแบบการใช้พลังงานและระบบโครงข่ายพลังงาน (Energy grid)** เช่น ระบบการรวมพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตไฟฟ้า (Concentrated solar-thermal systems) ด้วยการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มอุณหภูมิและกักเก็บพลังงาน การนำระบบซอฟต์แวร์ควบคุมกับการควบคุมทางชีวภาพ (Biofeedback Control) ช่วยในการตัดสินใจ นวัตกรรมเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่กำลังเข้ามาในตลาดมีส่วนสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมผักและผลไม้ในการมีส่วนร่วมในขบวนการเปลี่ยนผ่าน (Translation process) เพื่อให้มั่นใจว่าโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดจากนวัตกรรมเหล่านี้ จะถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ในระบบห่วงโซ่อุปทานของดอกไม้และผักผลไม้สด

- **ยอดจำหน่ายในหมวดสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า (value-added) เติบโตอย่างต่อเนื่อง** สมาคม United Fresh Produce Association รายงานถึงยอดจำหน่ายของกลุ่มสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า (value-added) ที่เพิ่มขึ้นในปีที่ผ่านมาร้อยละ ๒.๗ จากปี ๒๕๖๓ สร้างมูลค่ามหาศาลให้กับอุตสาหกรรมผักและผลไม้ถึง ๔.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ (๑.๓๒ แสนล้านบาท:อัตราแลกเปลี่ยน ๑ เหรียญสหรัฐเท่ากับ ๓๐ บาท) ผลไม้ที่มีการเพิ่มมูลค่า เช่น ผลไม้ปอกเปลือก ผลไม้ที่ถูกต้องเป็นชิ้น มีมูลค่ารวมร้อยละ ๓.๗ จากยอดจำหน่ายรวมของผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้สด ขณะที่ ผักที่มีการเพิ่มมูลค่ามียอดจำหน่ายรวมทั้งสิ้นร้อยละ ๒.๕ โดยยอดจำหน่ายส่วนใหญ่ของผลไม้คือ กลุ่มอาหารว่างในขณะที่ยอดจำหน่ายผักอยู่ในกลุ่มอาหารชุดพร้อมปรุง

- **การค้าสหรัฐฯ และจีน** แม้จะมีสงครามการค้าหรือ Trade War เกิดขึ้นระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนเกิดขึ้น แต่สหรัฐฯ ยังถือว่าจีนคือคู่ค้าที่สำคัญและมีศักยภาพมากที่สุด โดยข้อสัญญาตามกฎหมาย (Legal Commitment) ในเฟส ๑ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ กำหนดให้จีนจะต้องนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ มูลค่า ๑๕๙ พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่มีการนำเข้าจริงเพียง ๙๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งพลาดเป้าไปถึงร้อยละ ๔๑ โดยตามเป้าหมายกำหนดให้นำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมร้อยละ ๗๐ สินค้าเกษตรร้อยละ ๒๑ และที่เหลือคือพลังงาน แต่ในความเป็นจริง จีนนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมจากสหรัฐฯ ลดลงกว่าปี ค.ศ. ๒๐๑๙ ร้อยละ ๕ ปัญหาส่วนหนึ่งจากการระบาดของ COVID โดยที่จีนเป็นตลาดรถยนต์ที่ใหญ่เป็นอันดับสองรองจากแคนาดา จีนมีการขึ้นภาษีรถยนต์และอะไหล่จากสหรัฐฯ ในขณะที่ลดภาษีรถยนต์ให้กับประเทศอื่นทั่วโลก เป็นการลดความสามารถในการแข่งขันของสหรัฐฯ ส่งผลให้ผู้ประกอบการ

สหรัฐฯ ต้องย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่น ทำให้ธุรกิจไม่สามารถกลับสู่สถานะเดิมได้อีกเลย จึงเป็นผลกระทบชัดเจนจากสงครามการค้า เช่นเดียวกับ ถั่วเหลือง ซึ่งจีนขึ้นภาษีถั่วเหลืองจากสหรัฐฯ และลดภาษีให้กับประเทศคู่แข่ง เช่น บราซิล อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ จีนยังมีการนำเข้าสินค้า เกษตรจากสหรัฐฯ เพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่ตกลงกันไว้ถึงร้อยละ ๑๘ โดยตามข้อสัญญา จะต้องนำเข้า ๓๓.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่นำเข้าจริงเพียง ๒๗.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนใหญ่คือถั่วเหลือง (ร้อยละ ๖๐) ข้าวโพด และข้าวสาลี นอกจากนี้ จีนยังนำเข้าเนื้อสุกรจากสหรัฐฯ มากขึ้น เนื่องจากปัญหาการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรหรือ ASF (African Swine Fever) ที่เล็งในจีน แต่จีนก็นำเข้าเพิ่มขึ้นจากประเทศอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ปริมาณนำเข้าอาจเปลี่ยนแปลงหากสถานการณ์โรคระบาด ASF ในประเทศดีขึ้น สินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบอีกชนิดหนึ่งคือล็อบสเตอร์ (Lobsters) โดยจีนลดภาษีนำเข้าให้กับแคนาดาและสหภาพยุโรป ทำให้อุตสาหกรรมล็อบสเตอร์ของสหรัฐฯ ก็ไม่สามารถฟื้นตัวได้อีกเลย อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ได้รับประโยชน์จากเฟส ๑ สำหรับมาตรการทางเทคนิค (Key Technical Measures) จากจีน เช่น (๑) ยกเลิกการห้ามนำเข้าสัตว์ปีก (ตลาดขนาด ๗๕๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ) และมีการลงนามในข้อตกลงภูมิภาค (Regionalization Protocol) (๒) มีการกำหนดระดับสารตกค้างสูงสุดหรือ MRL (Maximum Residue Level) สำหรับ ๑๑ ฮอร์โมนสังเคราะห์ (Synthetic Hormones) ในเนื้อวัว และยกเลิกมาตรการอายุ ๓๐ เดือนสำหรับวัว (๓) มีการลงนามใน Protocol เพื่ออนุญาตให้ใส่สัตว์ปีกและเนื้อวัวได้ในอาหารสัตว์ (๔) มีการจัดทำ Protocol สำหรับข้าวเรียบบร้อยแล้ว (๕) เร่งรัดการดำเนินการขึ้นทะเบียนโรงงานและผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ นม และส่วนผสมอาหารสัตว์ (๕) ยกเลิกความเข้มงวดด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชหรือ SPS (Sanitary and Phytosanitary Measures) สำหรับสินค้าต่างๆ เช่น Nectarines, Blueberries, Avocados, Barley, Hay, Almond และhipping potatoes (๖) เพิ่มรายการสินค้าประมงที่สามารถส่งออกไปยังจีน และ (๗) ดำเนินการตามพันธกรณีขององค์การการค้าโลกหรือ WTO (World Trade Organization) เกี่ยวกับธัญพืช (WTO Litigations on Grains)

- **การเพาะปลูกพืชในอวกาศขององค์การ NASA** องค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติ (National Aeronautics and Space Administration: NASA) ได้ศึกษาทดลองการปลูกพืชในอวกาศด้วยการควบคุมอุณหภูมิ ปริมาณแสง ปริมาณออกซิเจน ปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ และปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับพืชด้วยการรีไซเคิล (Recycle) น้ำจากแหล่งต่างๆ รวมถึงน้ำที่ได้จากการขับถ่ายของเสียจากร่างกายมนุษย์ และการเพาะปลูกแบบไม่ใช้ดิน (Hydroponic System) โดยปัจจุบันได้มีการทดลองเพาะปลูกพืชและผักในยานอวกาศแล้ว อาทิ ต้นผักกาด ต้นผักกวางตุ้ง (Pak Choi) แคระ ต้นมะเขือแคระ และยังมีกรมหาพืชในกลุ่มอื่นๆ เช่น ต้นข้าว ต้นข้าวสาลี เป็นต้น ทั้งนี้จากงานวิจัยของ NASA พบว่า พืชที่มีขนาดพื้นที่ ๒๐ ตารางเมตรจะสามารถให้ปริมาณก๊าซออกซิเจนมากเพียงพอสำหรับมนุษย์หนึ่งคน และพืชขนาดพื้นที่ ๕๐ ตารางเมตร ซึ่งจะเพียงพอสำหรับเป็นอาหารให้กับมนุษย์ ๑ คน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในยานอวกาศ ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่า พืชที่เหมาะสมในการเพาะปลูกในอวกาศควรเป็นพืชให้ผลผลิตและโภชนาการที่สูง มีขนาดต้นที่แคระหรือเล็กเพื่อใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดในยานอวกาศ